

Anna Palm

Enhetschef myndighetsenheten/förvaltningsjurist

Revidering av riktlinjer för skolskjuts

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden beslutar

- att komplettera riktlinjer för skolskjuts under kapitel 2 i stycket med texten "Lunds kommuns skyldighet omfattar inte skolskjuts till och från fritidsverksamhet eller korttidstillsyn"; med följande formulering: *"Beviljad skolskjuts för en elev i grundskolan kan utföras som dagliga samordnade resor från antingen bostad eller korttidsvistelse till antingen skola eller fritidshem. Efter skoldagens slut transporteras eleverna samordnat till antingen bostad, korttidsvistelse eller den kommunala omsorgsform som tar vid efter skolan. Eleven har endast rätt till en (1) transport i vardera riktningen per dag och det gäller under läsåret, ej lov."*
- att ge förvaltningsdirektören i uppdrag att tillse att det tas fram en rutin för arbetet med ovan transporter.

Sammanfattning

Efter att barn- och skolnämnden beslutat om riktlinjer för skolskjuts den 1 mars 2022 har det lyfts att eleverna i grundskolans möjlighet att åka skolskjuts i större utsträckning än mellan hemmet och skolan och tillbaka, t.ex. mellan skolan och korttidstillsyn och mellan fritidshemmet och hemmet behöver ses över utifrån hur tidigare praxis sett ut i Lund.

Underlag för beslutet

- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-04-10 Revidering av riktlinjer för skolskjuts
- Beslutade riktlinjer för skolskjuts den 1 mars 2022

2022-04-10

Diarienummer

BSN 2021/4155

Ärendet

Bakgrund

Begrepp

Fritidshem

Fritidshem är omsorg enligt skollagen (2010:800) för barn till och med vårterminen det år barnet fyller 13 och där behov finns utifrån föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller utifrån barnets eget behov. Barn- och skolnämnden är ansvarig för denna omsorgsform.

Av skollagen framgår att det inte föreligger rätt till skolskjuts till fritidshemmet. Det innebär att det är vårdnadshavarna som huvudregel behöver ombesörja transport i det fall eleven inte själv kan ta sig till fritidshemmet. Om en elev har tillstånd för färdtjänst kan denna transportform användas.

Korttidstillsyn och korttidsvistelse

Korttidstillsyn och korttidsvistelse är två olika insatser enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vård- och omsorgsnämnden är ansvarig för dessa insatser.

Korttidstillsyn innebär tillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.

Korttidsvistelse innebär att en person som har en funktionsnedsättning tillfälligt bor på en korttidsenhet utanför det egna hemmet.

Av skollagen framgår att rätt till skolskjuts föreligger mellan hemmet och skolan och tillbaka. Det innebär att för en elev som har insatsen korttidsvistelse enligt LSS och denna kan anses varaktig så likställs vistelsen med elevens hem i skolskjutshänseende och skolskjuts kan då beviljas enligt de vanliga reglerna i skollagen. Om vistelsen är av tillfällig karaktär/engångsföreteelse finns ingen rätt till skolskjuts enligt skollagen. Om en elev har tillstånd för färdtjänst kan denna transportform användas i denna situation.

För en elev som har rätt till korttidstillsyn finns ingen rätt till skolskjuts enligt skollagen. Om en elev har tillstånd för färdtjänst kan denna transportform användas.

Lagstiftningen när det gäller skolskjuts redogörs för nedan.

Tidigare regelverk och nuläge

I de tidigare gällande normerna för skolskjuts, beslutade av kommunfullmäktige, som nu ersatts av de nya riktlinjerna när det gäller den verksamhet som barn- och skolnämnden har verksamhetsansvaret för, framgår att rätten till skolskjuts gällde för skolverksamhet under läsårstid, ej till fritidshem eller annan

2022-04-10

Diarienummer

BSN 2021/4155

pedagogisk omsorg. Av de nya riktlinjerna beslutade av barn- och skolnämnden den 1 mars 2022 framgår att Lunds kommuns skyldighet inte omfattar skolskjuts till och från fritidsverksamhet eller korttidstillsyn. Detta är i enlighet med gällande lagstiftning och barn- och skolnämndens reglemente.

Det har framkommit, trots skrivningen i de tidigare normerna att skolskjuts gäller under läsårstid och inte till fritidshem eller annan pedagogisk omsorg, samt i avsaknad av ett politiskt beslut, att transporter som inte utgör skolskjuts ändå utförts. Av riktlinjer för samordnad skoltransport, framtagen av tjänstemän, från februari 2018 mellan Lunds skolors resurscentrum och Markentreprenad finns bland annat följande skrivning.

”Skoltransporter avser dagliga samordnade resor under läsåret från antingen bostad eller korttidsboende till antingen skola, fritidshem eller bad. Efter skoldagens slut transporteras eleverna till antingen bostad, korttidsboende eller den kommunala omsorgsform som tar vid efter skolan. Eleven har endast rätt till en (1) transport i vardera riktningen per dag. Den samordnade skoltransporten är anpassad till skolstart på morgonen och varierande sluttider på eftermiddagen. Skoltransporten går varje morgon och ska vara på skolan senast klockan ca 08.20. På eftermiddagen tillämpas tre sluttider, klockan 13.30, klockan 14.45 och klockan 16.00. Transportcentralen har rätt att justera med +/-15 minuter.”

De nya riktlinjerna, precis som de tidigare normerna, är utformade i enlighet men barn- och skolnämndens ansvar som framgår av reglementet. Det är alltså inte lydelsen i de nya riktlinjerna i sig som utgör en större förändring, utan en förändring av den praxis som blivit rådande trots avsaknad av formellt beslut i ansvarsdelen. Det är detta som utgör anledningen till att frågan nu lyfts för politiskt beslut.

I reglementet för barn- och skolnämnden är det tydligt att nämnden har ansvar för skolskjuts. Bestämmelserna som reglerar skolskjuts finns i skollagen.

Lagstiftning

Bestämmelserna om skolskjuts i hemkommunen finns i 9 kap. 15 b § första stycket, 10 kap. 32 § första stycket respektive 11 kap. 31 § första stycket skollagen (2010:800). Här framgår att elever i förskoleklass grundskola och grundsärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

2022-04-10

Diarienummer

BSN 2021/4155

Av andra stycket i samma paragrafer framgår att denna rätt till skolskjuts dock inte gäller elever som väljer att gå i annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25–27§§. I de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Vidare framgår i respektive kapitel att hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående förskoleklass, grundskola och grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som anges ovan i andra stycket beträffande elever valt en annan skola än den där kommunen skulle placera dem, d.v.s. när det inte innebär en organisatorisk eller ekonomisk svårighet för kommunen.

När elever går på en fristående skola i en annan kommun finns ingen rätt till skolskjuts enligt skollagen.

Föredragning

För en elev i grundsärskolan är färdvägen mellan skolan och hemmet oftast längre än för en elev i grundskolan. Detta innebär att eleverna i grundsärskolan har rätt till skolskjuts utifrån grunden färdvägens längd i större utsträckning än elever i grundskolan. För elever i grundsärskolan som inte uppfyller avståndskriterierna föreligger ofta ändå rätt till skolskjuts utifrån trafikförhållanden eller elevens funktionsnedsättning.

Enligt skollagen gäller kommunens ansvar för att anordna skolskjuts för resor mellan hemmet och skolan och tillbaka oavsett vilken skolform det gäller. I de fall en elev bor viss tid på korttidsvistelse kan detta, som redogjorts för ovan, jämföras med hemmet och rätt till skolskjuts föreligger då mellan korttidsvistelsen och skolan.

Enligt den praxis som utvecklats i Lunds kommun har elever i grundsärskolan fått åka två transporter per dag, en på morgonen och en på eftermiddagen. På morgonen antingen från hemmet eller korttidsvistelsen till skolan eller fritidshemmet och på eftermiddagen från skolan till antingen hemmet, korttidsvistelse eller den kommunala omsorg som tar vid efter skolan (*t.ex. korttidstillsyn*). Det har således inte bara varit mellan skolan och hemmet och tillbaka.

Det finns en gränsdragning när det gäller ansvaret hos nämnderna i kommunen. Det är t.ex. tekniska nämnden som ansvarar för färdtjänst och barn- och skolnämnden som ansvarar för skolskjuts. En del av eleverna i grundsärskolan har färdtjänstillstånd och kan då använda det transportsättet i de fall rätt till skolskjuts inte finns t.ex. för transport mellan skolan och korttidstillsynen. Detta är fortfarande möjligt även om nämnden fattar beslut i detta ärende.

2022-04-10

Diarienummer

BSN 2021/4155

I de fall en elev i grundsärskolan efter ansökan beviljats skolskjuts till och från hemmet föreslås att en komplettering görs i riktlinjerna om att skolskjutsen kan utföras till annan plats än mellan hemmet och skolan utifrån vissa givna ramar. I de fall en elev inte åker hem direkt efter skolan, utan är kvar på fritidshemmet, är det för en elev i grundskolan elevens vårdnadshavare som behöver ombesörja transporten hem från fritidshemmet i de fall eleven inte själv kan ta sig hem. Enligt skollagen gäller detsamma för en elev i grundsärskolan. Situationen ser dock i praktiken annorlunda ut för dessa elever. Skolan är ofta belägen längre från elevens hem, vilket försvårar för elev att själv ta sig hem och även för vårdnadshavare att hämta. Även elevens funktionsnedsättning kan försvåra just detta. Det kan därför finnas skäl för att hantera denna situation på ett annat sätt än för elever i grundskolan och ge utökade möjligheter att utföra skolskjutsen till annan plats.

Elever i grundsärskolan har ofta inte heller samma möjligheter som elever i grundskolan att klara sig själva hemma när de inte längre har rätt till fritidshem (från höstterminen det år de fyller 13). Detta gör att eleverna i grundsärskolan befinner sig i en annan situation än eleverna i grundskolan. Dessa elever har då många gånger rätt till insatsen korttidstillsyn enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Denna verksamhet är ofta inte belägen i nära anslutning till elevens hem eller skola. Genom att låta eleverna få sin skolskjuts utförd till korttidstillsynen istället för till hemmet underlättas för både vårdnadshavare och elev som annars hade behövt ansöka om färdtjänst för denna typ av transport. Alla elever uppfyller inte kriterierna för att beviljas färdtjänst.

Det är alltså en förutsättning att det står klart att eleven har rätt till skolskjuts, mellan skolan och hemmet och tillbaka, för att transporten ska kunna utföras till eller från en annan plats. På detta sätt kan den rymmas inom ramen för barn- och skolnämndens ansvar för skolskjuts och inte heller innebära någon större merkostnad för kommunen. Eftersom denna typ av transport sannolikt oavsett skulle behöva utföras av det allmänna i någon form, skulle det underlätta för den enskilde om det kan ske inom den struktur som finns för skolskjuts förutsatt att eleven har rätt till skolskjuts mellan hemmet och skolan och tillbaka.

För att möjliggöra detta bör riktlinjerna för skolskjuts kompletteras med en skrivning om att beviljad skolskjuts för en elev i grundsärskolan kan utföras som dagliga samordnade resor från antingen bostad eller korttidsvistelse till antingen skola eller fritidshem. Efter skoldagens slut transporteras eleverna samordnat till antingen bostad, korttidsvistelse eller den kommunala omsorgsform som tar vid efter skolan. Eleven har endast rätt till en

2022-04-10

Diarienummer

BSN 2021/4155

(1) transport i vardera riktningen per dag och det gäller under läsåret, ej lov. Kopplat till detta tillägg krävs också en mer ingående rutin för hur transporter ska utföras. Det föreslås därför att förvaltningschefen ska få i uppdrag att se till att en sådan tas fram på förvaltningsnivå.

Beredning

Ärendet har beretts av tjänsteperson på barn- och skolförvaltningen.

Barnets bästa

Beslutet påverkar barn eftersom det ger elever i grundsärskolan utökade möjligheter till transporter i förhållande till skollagens bestämmelser om skolskjuts, som endast avser transport mellan hemmet och skolan och tillbaka. En mer omfattande barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet utifrån att beslutet får anses vara förenligt med barnets bästa.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser i förhållande till hur det ser ut idag. Beslutet är i linje med den praxis som har kommit att råda i Lunds kommun och antalet transporter bedöms inte öka i förhållande till idag, med anledning av beslutet. Däremot innebär rådande praxis att transporter sker i större utsträckning än om skollagens bestämmelser tillämpats strikt, dvs med rätt till transport endast mellan hemmet och skolan och tillbaka. Kostnaden för vissa av transporter ska också kunnat belasta annan nämnd, t.ex. om de istället utförts som färdtjänstresor.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

Linda Abrahamsson
Kvalitets- och myndighetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Tekniska förvaltningen
Vård- och omsorgsförvaltningen
Serviceförvaltningen (Markentreprenad)